

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 29 januari 1931 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning.

För den enligt § 42 mom. 2 i riksdagsordningen ett av lagutskotten åliggande granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning hava båda kamrarna till lagutskott hänvisat militieombudsmannens vid innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse.

Första lagutskottet, som verkställt granskningen, har för ifrågavarande ändamål från militieombudsmansexpeditionen mottagit dels de diariier, vilka år 1930 förts i nämnda expedition och under militieombudsmannens inspektionsresor, dels ock expeditionens registratur för samma år.

Över den numera fullbordade granskningen får utskottet härmed avgiva utlåtande.

I ämbetsberättelsen antecknas till en början, att sedan den av senaste lagtima riksdag förordnade militieombudsmannen Gunnar Martin Edvard Bendz blivit den 9 maj 1930 utnämnd till president i Göta hovrätt från och med den 1 juni samma år och han i anledning därav av sagt sig uppdraget att vara militieombudsman från och med den 15 juni 1930, den nuvarande innehavaren av ämbetet den 24 maj 1930 blivit av riksdagen jämlikt 68 § riksdagsordningen insatt i ämbetet från och med den 15 juni. Vidare meddelas i berättelsen, att den nuvarande innehavaren av ämbetet såsom vald till militieombudsmannens efterträdare utövat ämbetet från och med den 10 till och med den 14 juni ävensom att han under tiden från och med den 8 juli till och med den 16 augusti begagnat sig av den honom enligt 23 § i instruktionen för militieombudsmannen tillkommande rätt till semester, under vilken sistnämnda tid ämbetet uppehållits av den utsedde efterträdaren, byråchefen Frans Gustaf Sture Centerwall.

Enligt vad i berättelsen härefter omförmäles har militieombudsmannen Bendz under året företagit ämbetsresor till Stockholms, Skaraborgs och Västmanlands län, varjämte han i Stockholm inspekterat Svea livgarde,

Livregementet till häst och Flottans station. Den nuvarande innehavaren av ämbetet har företagit ämbetsresor till Uppsala, Jönköpings, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs samt Norrbottens län, varjämte han i Stockholm inspekterat Fälttelegrafkåren, armens intendenturförråd och Första intendenturkompaniet. Tjänstförrättande militieombudsmannen Centerwall har företagit inspektionsresor till Stockholms, Jönköpings, Hallands och Gävleborgs län.

Vid inspektionerna har militieombudsmannen biträts av byråchefen vid militieombudsmansexpeditionen samt i vissa fall därjämte av byråintendenten vid expeditionen eller av en byggnadskunnig officer. Vid inspektionen av truppförband hava särskilt krigsrättsprotokollen, protokollen angående disciplinära bestraffningar, anteckningsböckerna över meddelade tillrättavisningar, kassaförvaltningens räkenskapshandlingar samt handlingar rörande upphandling och redovisning av materiel av olika slag ävensom marketenterirörelsen granskats. Tillika har uppmärksamhet ägnats åt vården av kaserner och materiel samt åt hygieniska förhållanden. I samband med inspektionerna av truppförband hava även arrestlokalerna besökts.

Över de under året handlagda ärendena meddelas i ämbetsberättelsen följande översikt:

»På sätt militieombudsmannens ämbetsberättelse till 1930 års lagtima riksdag utvisar kvarstodo vid början av år 1930 från år 1929 balanserade ärenden till ett antal av 20

Under år 1930 tillkommo ärenden till följande antal:

enligt allmänna diariet 282
enligt diariet över hemliga ärenden 0

Sammanlagda antalet ärenden, som förelegat under år 1930, utgör alltså 302

De 282 ärenden, som inkommit under år 1930, utgöras av:

ärenden inkomna från myndighet 12
klagomål eller framställningar från enskilda 86
ärenden, uppkomna under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskning 175
militieombudsmannens organisations- och förvaltningsärenden m. m. 9

Summa 282

Av de från föregående år balanserade 20 ärenden hava 5 utgjorts av klagomål eller framställningar från enskilda samt 15 av ärenden, som uppkommit under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskning.

Till behandling under år 1930 hava alltså förelegat 91 klagomål eller framställningar från enskilda samt 190 ärenden, som uppkommit under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskning.

Av dessa klagomål och inspektionsanmärkingar m. m. hava	Enskilda klagomål	Inspektionsanmärkingar m. m.
under året avgjorts	80	179
vid årets slut varit vilande i avbidan på yttrande eller påminnelser	9	4
vid årets slut varit på domstols eller annan myndighets prövning beroende	0	7
vid årets slut varit på militieombudsmannens prövning beroende	2	0
Summa	91	190

Av ovannämnda under året avgjorda enskilda klagomål och inspektionsanmärkingar m. m. hava		
på grund av återkallelse avskrivits	0	—
till annan myndighet hänvisats	6	19
utan åtgärd avskrivits	29	—
efter vederbörandes hörande eller eljest verkställd utredning avskrivits	32	118
på grund av stadgandet i 5 § i instruktionen för militieombudsmannen fått bero	3	5
på grund därav att klagande erhållit gottgörelse eller rättelse eljest vunnits blivit avskrivna	5	29
efter av domstol eller annan myndighet på militieombudsmannens föranstaltande meddelat beslut avslutats	5	8
Summa	80	179

Av de anhängiggjorda åtalen voro vid 1930 års början ännu icke slutligt prövade	5
anhängiggjordes under år 1930	5
Summa	10

Av dessa åtal	
hava under året slutligen avgjorts	8
äro vid årets slut på prövning beroende	2
Summa	10

Av de under året anhängiggjorda åtal hava anställt	
på grund av förd klagan	3
på grund av anmärkning vid inspektion eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskning	2
Summa	5

Av hela antalet (302) ärenden äro under året slutbehandlade	279
i avvaktan på myndighets beslut eller infordrad utredning vilande	20
på militieombudsmannens prövning beroende	3
Summa	302»

Ämbetsberättelsen upptager vidare såsom bilagor redogörelser dels för anhängiggjorda åtal och därmed jämförliga åtgärder, dels för vissa ärenden, som icke föranlett åtal eller därmed jämförlig åtgärd, dels ock för framställningar till Konungen.

Beträffande åtalen har liksom i föregående ämbetsberättelser redogörelse ansetts böra meddelas endast för sådana, som under året prövats av första domstol, varemot annat åtal allenast i korthet omnämnts.

I avdelningen »vissa ärenden, som icke föranlett åtal eller därmed jämförlig åtgärd», hava huvudsakligen medtagits sådana ärenden, vilka på grund av det spörsmål, som förelegat, kunna hava intresse utöver det enskilda fallet.

Under rubriken »Redogörelse för framställningar till Konungen m. m.» redogöres till en början för de åtgärder, som under året vidtagits i anledning av två tidigare av militieombudsmannen till Konungen avlätna skrivelser. Vidare omförmälas av militieombudsmannen nedannämnda dagar under år 1930 till Konungen avlätna framställningar, nämligen

den 24 januari angående befrielse från repetitionsövning för värnpliktig, som på grund av fel av rullföringsbefälhavare icke fått fullgöra övningen inom vederbörlig tid;

den 31 januari angående förläggnings- och utspisningsförhållandena vid Andra flygkåren samt angående enskilda lägerkassan vid kåren;

den 20 februari angående sättet för anförande av besvär över krigshovrättens utslag;

den 30 april angående utfärdande av bestämmelser, motsvarande de i 22 § upphandlingsförordningen meddelade, i fråga om andra avtal än de i nämnda förordning avsedda; samt

den 31 juli angående ändrade bestämmelser i fråga om den tid, inom vilken personlig order om inställelse till värnpliktstjänstgöring skall delgivas den värnpliktige.

Vid den granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning, som utskottet grundlagsenligt förehaft, har någon anledning till anmärkning icke förekommit, vilket utskottet härmed för riksdagen anmäler.

Stockholm den 27 januari 1931.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerman, greve Spens, Klefbäck, Bissmark, Öhman, Wagnsson, Jonsson i Lycksele och Julin;

från andra kammaren: herrar Björkman, Lindqvist i Halmstad, Olsson i Rimforsa, Hedlund i Östersund, Christenson, Olsson i Mellerud, Jonsson i Risinge och Rudén.